

המזמור שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד: ו. 'צריך' (י) להפסיק בין אלילים ובין ו'ה' שמים (ז) עשה: ז. 'צריך' לבון בפסוק פותח את ידך, ואם לא כן צריך לחזור ולאמר (טו) פעם (ז) אחרת. הגה ואומרים פסוק נאנחנו נברך יה אחר תהלה ליה (טו) וכל ב'ו. וכו' פלין פסוק כל הנשמה תהלה יה, לפי שהוא סוף פסוקי דזמרה, (טו) וכן פסוק ה' ימלך (י) לעולם (י) ועד (אמרוהם). כשפגיע לנעתה ה' אלהינו מודים אנחנו לך או לפסוק וכל קומה לפניך תשתתחה אין לשחות ולהשתחות שם כדלקמן סימן קיג מרב רבנו יונה טוף פוק אין עומדין ורבני ירוחם נתיב יא) תהגנו לעמוד (י) כשאומרים ברוך שאמר, (י) ויברך דריד וישתתח: ח. "אין אומרים הזמירות (י) (ב) במרוצה כי אם בנחת: ט. "מזמור לתודה יש לאמרה בגינה, שכל השירות עתידות לבטל חוץ ממזמור לתודה. הגה ואין אומרים מזמור לתודה (כ) בשבת (ז) ויום טוב, (טו) או בימי פסח, שאין תודה קרבה בהם (כ) משום חמץ, ולא (י) בערב פסח וצין לקמן סימן תכט ולא בערב יום כפור, וצין לקמן סימן תרד, וכן תהגו במדינות אלו. (מנהגים):

ו. שם. ז. רבנו יונה בשם הגאונים אהא רבננות ר. ז. ספר ארחות חיים בשם ר' נתן. ט. שם.

שערי תשובה

ו. ויברך דריד. עין באר היטב וכתב בשלמי צבור, נפל טעות באיזה ספרים נכתב ושמי השמים וצריך לומר שמי השמים בלא ואי, עין שם: ו. ויום טוב. עין באר היטב. וכתב בשלמי צבור שהיה אהרן כותב בשם מורי"י סרוק לומר מזמור לתודה מעמד, וכתב שזה לפי מה שכתבנו לעיל בקרשת הפסוק שיאמר מעמד, אבל באמת ליתא כמו שכתבתי סימן מז. גם מבאר בספר הפנינת שאחר אמירת ברוך שאמר מעמד יושב ואמר מזמור לתודה מלש, עין שם:

ארחות חיים, מי כמוך תנאן הפך דגושה אבל מי כמוך קמא וכן כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך דהך רפוייה, עם זו גאלת הגימל דגושה. ידמו כאבן הפ"ה דגושה, עין שם. ויש להפסיק בין במים ובין אדירים. ויש לומר השירה בכנה ובשמה, הרי בשלח: (י) ויברך דריד. ויברך דריד יעמד עד שיאמר אתה הוא ה' תהלהים ועד ככלל, ולקשיצו לאתה מושל בכל יתן צדקה שלש פרוטות, השנים יתן לבנאי והאחת יתן לקפה, משנת חסידים ה' סד ע"כ. הפגן אברהם מתמיה על המנהג שנהגו ביום המילה שאומר המוהל וברכת ומחלק קצת פסוקים, והא אמרין סוף פוק קמא דברכות כל פסוק וכל פסוקה משה באורחתא לא פסקינן. עין שם שמישב המנהג: (ט) במרוצה. שלא ידלג שום תבה ולא יכליעם אלא יוציא מפיו כאלו מונה מעות, דרכי משה. וכתב ר"י חסיד, מי שאינו מלכש היטב ותפול בביתו בחורף בנחת: (ט) ויום טוב. לפי שאין תודה קרבה בהם. ויש מקומות שאומרים מזמור לתודה בראש השנה ויום כפור משום דכתיב בו הרענו לה' כל הארץ, נקטת הגדולה: (י) בערב פסח. שמה לא יוכלו לאכלו וצטרכו לשרפו. ומהאי טעמא אין אומרים אותו בערב יום כפור. ובשני קנסת הגדולה כתב, ומנהגו לאמר בערב פסח וכל המועד פסח, עין שם. ובהנהגות מימוני כתב שאין אומרים אותו בערב תשעה באב ולא בתשעה באב. וכתב רש"י בתשובות סימן סד דטעות גדול הוא דהרי בזמן המקדש היה יום טוב בתשעה באב ויהי מקריבין תודת. כתב בשני קנסת הגדולה, בקצת מקומות טהגין כשאומרים מזמור שיר ליום השבת ביום טוב מולגין הפסוק מזמור שיר ליום השבת ומתחילין טוב להודות לה' כמו שכתב הבית יוסף בשם ארחות חיים, אבל אין חוששים לה' ואין לשנות דגם יום טוב נקרא שבת דכתיב וספרתם לכם מן החדות השבת, וכן כתב הלכות המזמור דגם ביום טוב אומרים הפסוק מזמור שיר ליום השבת, וכן פסק הפרי תעשה:

באור הלכה

בזה שלא להחמיר בזה. ומה שכתבתי עוד דאם התנן שאלו מתר ויברך דריד עד לשם תפארתה, ומן אתה הוא ד' לברך עד במים צדים, ומן וישע עד ד' ימלך לעולם ועד ויברך החיים: ו. (י) להפסיק. מצט. וכן (ט) יש להפסיק בין כי לבל, דהש פסיק (י) כי לכן הפך

דגושה, ובין העמים לאלילים, ובין שמים לעשה צריך גם כן להפסיק, שלא יבצע המים: ז. (טו) צריך לבון. שעקר (י) מה שכתבנו לומר תהלה ליה בל יום הוא בשביל אותו פסוק, שמוכיר בו שבתו של הקדוש ברוך הוא שהוא משגיח על ברייתו ומפרנסן: (טו) פעם אחרת. עין בתי אדם שהביא בשם הלבוש שצריך לומר מפסוק פותח עד סוף המזמור בסדר, ואם לא נזכר עד שכתב אמר מזמורים אחרים ואין לו שהות לחזור, מכל מקום יאמר אחר התפלה מפסוק פותח עד סוף המזמור: (יז) לעולם ועד. ובשם האר"י כתבו שיש לומר גם כן תרגום פסוק זה, דהינו שנים יאמר מקרא ואחד תרגום, ויש לומר פסוק כי בא סוס פרעה, שגם פסוק זה מעקר שירה ויבשם הג"א כתבו שלא לומר פי בא וגו'. מי כמכה (י) תנאן הפך דגושה, אבל מי כמכה קמא וכן כל עצמותי תאמרנה ד' מי כמוך דהך רפוייה. עם זו גאלת הגימל דגושה. ידמו כאבן הפ"ה דגושה, יש להפסיק בין במים ובין אדירים, (י) שהאדירים קאי על מצרים. ויאמר שירת תים (י) בשמחה, וידמה בדעתו כאלו באותו היום עבר בים, והאומר בשמחה מוחלין לו עונותיו: (יח) כשאומרים ברוך שאמר. משמע בבית יוסף דבשבת נכון גם כן לעמוד כשאומרים הפסוק ד' מלך ד' מלך וגו', וכן כתב המגן אברהם בשם בעל העשור. וכתב עוד בשם האר"י, דכשהצבור היו אומרים ד' מלך וגו' היה עומד עמקן אף שהוא לא הגיע לשם: (יט) ויברך דריד. עד (י) שיאמר אתה הוא ד' תהלהים. האר"י ז"ל כשאמר ואתה מושל בכל נתן צדקה מעמד: ח. (כ) במרוצה. שלא ידלג שום תבה ולא יכליעם, אלא יוציא מפיו כאלו מונה מעות. וכתב רבי יהודה חסיד, מי שאינו מלכש היטב, ותפול בביתו בתוך בנת ויחריץ עין מלקמן סימן נב, ואפשר דהרצו לומר שמתחילת הקר יאנו יכול לכן גם בתפלת שמונה עשרה פראוין: ט. (כא) בשבת ויום טוב. שאין תודה קרבה אז. יש מקומות שאומרים מזמור לתודה בראש השנה ויום הכפורים משום דכתיב בו הרענו לה' כל הארץ, ובמדינתנו אין המנהג לאמר ופרי מגדים: (כב) משום חמץ. כי עם התודה היו צריכין להביא עשרה לתמי חמץ, גם בערב פסח לא היו יכולין להביא תודה, שמה לא יוכלו לאכלו עד זמן אסור חמץ וצטרכו לשרפו, ואסור לגרם לקדשים שביאו לידי שרפה. ומשעם זה גם כן לא נמצינו בערב יום כפור, מפני שמעט זמן אכילתם ומביאם לידי פסול. ומשעם זה גם כן, הנהוג לומר בכל יום פרשת קרבנות השכינים ליתיד לא יאמר בערב יום הכפורים, דאין מביאין אותם בערב יום הכפורים כמו תודה, וזאת פרשת עולה יכול לומר ופרי מגדים בשם מהאבות שורן. ואומרים מזמור לתודה גם בערב תשעה באב ובתשעה באב (אחרונים). אין לדלג ביום טוב הפסוק מזמור שיר ליום השבת דגם יום טוב נקרא שבת (באר היטב):

שער הציור

ז. (טו) מגן אברהם: ז. (טו) טור: (י) מגן אברהם וישאר אחרונים: (יח) פרי מגדים: (ט) תור הקדוש: (כ) מגן אברהם:

לח עמוד הרומי: שבי"ח כב תשרי תשס"ג - יום ד' כו אלול תשס"ד - יום ב' כ' אלול תשס"ד - יום ג' ט' אב תשע"ו - יום ד' ר' תמוז תשס"ב